

WAGNERIANA CATALANA N° 44 ANY 2016

TEMA 8: COMPOSITORS CATALANS

TÍTOL: **INVISIBLES I SILENTS: COMPOSITORS DEL S. XIX**

AUREA ROSA CLAVÉ I BOSCH

AUTOR: *Eva Muns*

Sota el títol “Invisibles i silents”, anirem repassant la biografia de dones catalanes que van viure els millors anys del Noucentisme i Modernisme a Catalunya, entregant les seves vides a la Música, destacant principalment la seva aptitud com a compositoras, les obres de les quals, tot i ser remarcables, han restat en l’oblit o són desconegudes.

Des d’aquestes pàgines els volem retre l’homenatge que es mereixen per demostrar que no eren ni invisibles ni tampoc callades, com ho demostren les actuacions que van fer i les pàgines musicals que ens han deixat.

La filla única de Josep Anselm Clavé i d’Isabel Bosch, va néixer a Barcelona el 29 de setembre de 1856, va rebre formació musical des de ben petita i amb el pas del temps, va aprendre tècniques de composició i direcció coral, destacant com a pianista, compositora, pedagoga i directora de cor.

Aurea Rosa va sentir gran admiració pel seu pare i per l’obra social que ell havia engegat en crear els cors i les societats corals. Per això, sempre va defensar l’esperit i els principis que Josep Anselm havia mantingut respecte a les entitats corals. L’any 1880, va començar una pugna entre corals dintre de l’Associació General de Cors Euterpenses. La raó de les desavinences va ser l’elaboració dels Estatuts de l’Associació. El 1887 Àurea Rosa es va escindir de l’Associació i va crear la seva pròpia Associació Coral Euterpense, on treballava com a director artístic el mestre Rodoreda. Dintre d’aquesta Associació s’integraven 20 corals. Paral·lelament, l’Associació de Cors de Clavé aplegava més de 40 societats, a més de la polèmica Coral Euterpe. Àurea Rosa Clavé va fer reaparèixer la publicació quinzenal *El metrónomo*, que havia estat fundada per Clavé l’any 1863. A través d’aquesta revista

s'informava als coristes de diferents activitats, però també la utilitzava com a vehicle per a les dures polèmiques que mantenia encara amb l'Associació General. Entre altres picabaralles, Àurea Rosa va prohibir a la competència interpretar obres del seu pare.

Dos anys després de la mort de Josep Anselm Clavé, esdevinguda el 24 de febrer de 1874, el poeta i il·lustrador Apel·les Mestres va escriure una glossa del seu amic i mestre, en la que en el capítol IX, titulat “*Sa malaltia, sa agonia, sa mort*”, feia referència a Aurea Rosa amb aquest sentit comentari:

“Abatut per tants sofriments ni un punt apartava dels hermosos ulls de sa filla Aurea sa mirada mig entelada, més que mirar-la era retenir-la, abraçar-la, estrènyer-la amb la vista. Pocs dies després produint-se en ell una notable millora que feu hasta esperansar de salvar-lo, digué a la pobre Aurea:

No'm preguntaves aquests dies passats perquè et mirava tant? Era que temia que mai més havia de mirar-te.

Però quan passada aquella revifalla efímera sucumbí baix una nova recaiguda, Aurea, - murmurà, ara... tornaré a mirar-te.”

I Apel·les Mestres continua: “A la matinada del 23 al 24 de febrer veient a sa esposa prostrada a força de perdre nits i desvetllar-se en son cuidado, li encarregà que es retirés, però al moment de veure-la separar-se d'ell i fent un esforç suprem li cridà Adéu! I li allargà la mà. Sens dubte preveia que era aquella la darrera vegada que devia saludar-la.

Al matí vinent en que semblava que la tos li donava treva i després de prendre sosegadament son xocolate, demanà a sa filla Aurea que s'assegués al piano i li fes sentir el vals de Chopin en la menor, op. 34, una de ses peces preferides. La carinyosa noia feu ressonar aquelles divines notes per la trista habitació on no hi havia altre moble que les cadires que en los dies d'assaig ocupaven los coristes, lo piano on l'agonitzant havia trobat ses màgiques harmonies, i alguns quadros esparcits per les parets contenint retratos d'ell i corones conquistades amb son geni. La música semblà alegrar-lo i llavors insinuà a sa filla que la son lo rendia, però temia el dormir perquè l'empitjorava. En fi cedint a les instàncies de la pobre Aurea recolzà el cap en el coixí que li col·locà entre ell i la cadira on seia.

Me sap greu dormir, murmurà.

I aquestes foren ses últimes paraules, pues abaixant el cap i lassant-lo amb la mirada fixa sobre sa filla que el sostenia, contragué sos llavis com per besar.la... i exhalant un sospir penós i prolongat posà terme a sa dolorosa agonia.”

Aquest, va ser un moment molt dolorós per la jove Aurea, que tenia només 18 anys.

Poc temps després es va casar amb Conrad Ferrer de Climent i Fossa i va fixar el seu domicili al Carrer Xuclà 15, quart pis, de Barcelona.

Aurea Rosa va tenir bona amistat amb Frederic Soler “Pitarra”, qui a la seva mort, esdevinguda el 4 de juliol de 1885, en no poder ser encara acabat de construir, va oferir el panteó familiar de la família Clavé del Cementiri de l’Est, per acollir les seves despulles, que hi van romandre fins 1964 quan les restes de Pitarra van ser exhumades i traslladades al Cementiri del Sud-Oest.

A banda de la seva feina com a directora coral, també va ser professora de piano al Conservatori Municipal de música de Barcelona. Les primeres composicions que se’n coneixen, són petits arranjaments de les peces del seu pare i peces per a orquestra i banda. D’obres pròpies, moltes d’elles resten inèdites si bé alguns exemples són *A la lluna* (per a soprano i piano), *A la Verge* (per a contralt, cor i piano), *La primavera* (per a cor a capella), *Solfeig* per a dos veus i orquestra, *O vos omnes*, per a violi, piano i arpa, *L’agraïment Cantata à Barcelona*, amb lletra de Frederic Soler “Pitarra” per a cor, harmòni i orquestra, la partitura original de la qual es conserva a la Biblioteca del Palau de la Música, que va ser interpretada per Solistes de l’Empordà l’any 2014, *Intimes* per a soprano i piano, *Cena Novissima*, marxa solemne per a banda, *Himne a França*, amb lletra de Bonaventura Bassegoda, *La Font del Roure*, cantata a Pi i Margall partitura original inventariada a l’Arxiu del fons de la Societat Coral Nova Gesòria, dipositat a l’Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, *Tula*, (1894) còpia manuscrita, signatura d’ús exclusiu de la Societat Gesòria de Sant Feliu de Guíxols, etc. Aquesta Societat Gesòria, sembla que pertanyia a la franc-masoneria, moviment amb el que es relaciona Aurea Rosa i consta que el seu patrimoni va ser objecte de confiscació durant la guerra civil.

Aurea Rosa Clavé va vendre el fons musical del seu pare a l'Orfeó Català, entitat que conserva el seu llegat. Va morir a Barcelona el 4 de febrer de l'any 1940.